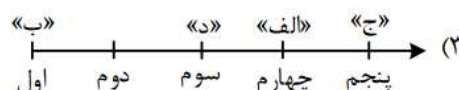
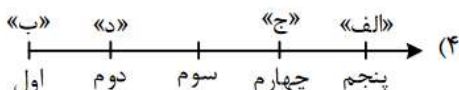
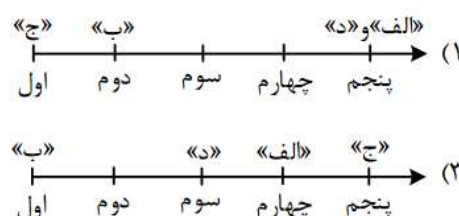
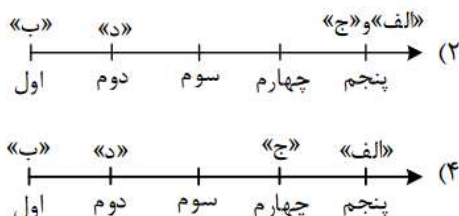

- ۱۱۴ - با توجه به مراحل پژوهش در جغرافیا، کدام تصویر منطبق با موارد زیر، ترسیم شده است؟
- الف - تغییر در شیوه کشت و مدیریت صحیح منابع، در جلوگیری از گسترش ریزگردها مؤثر است.
- ب - چرا در استان‌های زاگرسی کشور ما، پدیده ریزگردها، تشکیل شده و افزایش یافته است؟
- ج - تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر، علت وقوع ریزگردها در استان‌های زاگرسی محسوب می‌شود.
- د - به نظر می‌رسد وقوع ریزگردهای منطقه مورد مطالعه (در استان‌های زاگرسی)، در تابستان تشدید شود.

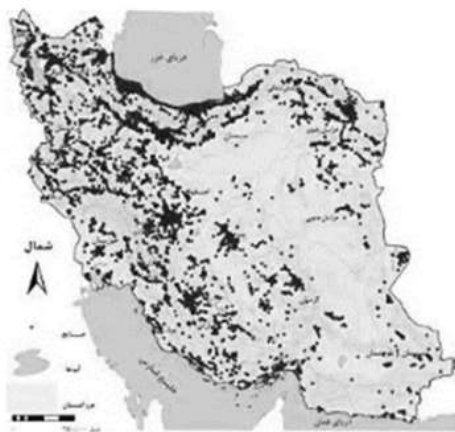

کلید سوال: ۲

پاسخ تشریحی:

مراحل پژوهش در جغرافیا به ترتیب شامل: ۱- طرح سؤال و بیان مسئله ۲- تدوین فرضیه ۳- جمع آوری اطلاعات ۴- پردازش اطلاعات ۵- نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها است. مورد «الف» اشاره به یک پیشنهاد دارد (مرحله پنجم). مورد «ب» به صورت سوالی نوشته شده و اشاره مرحله اول یعنی طرح سؤال و بیان مسئله دارد. در مورد «ج»، نتیجه‌گیری شده است (مرحله پنجم). مورد «د»، حدس و پاسخ پیشنهادی محقق در مورد سؤال تحقیق است (مرحله دوم).

- ۱۱۵ - با توجه به متن و نقشه‌های زیر، کدام عبارت با مشخصات «سؤالات کلیدی در جغرافیا» مطابقت دارد؟
- «نواحی شرقی و مرکزی ایران از نظر ذخایر و مواد اولیه غنی هستند، ولی به دلیل اینکه به صورت محدود، مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند، با رشد صنعتی روبه‌رو نبوده‌اند.»

- (۱) به علت وقوع پدیده و همچنین سؤالات «چطور» و «چه چیز» که به ترتیب، به ماهیت پدیده یا مسئله و سیر تکوین پدیده تأکید دارند، پاسخ داده است.
- (۲) به علت وقوع پدیده و همچنین سؤالات «چه کسی» و «چطور» که به ترتیب، به سیر تکوین پدیده و ماهیت پدیده یا مسئله تأکید دارند، پاسخ داده است.
- (۳) رکن اساسی جغرافیا و همچنین سؤالات «چرا» و «چه کسی» که به ترتیب، به سیر تحول پدیده و روابط متقابل انسان و محیط تأکید دارند، بررسی شده است.
- (۴) رکن اساسی جغرافیا و همچنین سؤالات «چه کسی» و «چه چیز» که به ترتیب، به روابط متقابل انسان و محیط و ماهیت پدیده تأکید دارند، بررسی شده است.

کلید سوال: ۴

پاسخ تشریحی:

با توجه به متن داده شده در سوال، عبارت «نواحی شرقی و مرکزی ایران»، به رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده اشاره دارد. همچنین سوالات چه کسی که بر روابط متقابل انسان و محیط تاکید دارد و چه چیز که بر ماهیت پدیده تاکید دارند در متن فوق بررسی شده اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: سوال چطور، بر سیر تکوین پدیده و سوال چه چیز، بر ماهیت پدیده تاکید دارند که در این گزینه برعکس قید شده است.

گزینه ۲: سوال چه کسی، بر روابط متقابل انسان و محیط تاکید دارد.

گزینه ۳: سوال چرا، علت وقوع پدیده می‌پردازد.

۱۱۶ - براساس موارد مطرح‌شده، کدام گزینه درست است؟

الف - گرم بودن و صعود هوا	ب - سنگینی و فرونشینی هوا
ج - در اطراف خط استوا	د - در اطراف مدار رأس‌السرطان
هـ - کمربند کم‌فشار حاره‌ای	و - کمربند پرفشار جنب حاره‌ای

- (۱) موارد «الف»، «ج» و «هـ» با آب‌وهوای گرم و مرطوب منطبق است و در این نواحی، عصرها باران‌های تند می‌بارد.
- (۲) موارد «الف»، «ب» و «د» مطابق با آب‌وهوای گرم و خشک است و در این ناحیه، رگبارهای کوتاه‌مدت اتفاق می‌افتد.
- (۳) آب‌وهوای گرم و مرطوب با موارد «ب»، «و» و «هـ» مغایرت دارد و در این نواحی هر روز عصر باران‌های تند مشاهده می‌شود.
- (۴) آب‌وهوای گرم و خشک با موارد «الف» و «د» مغایر است و در این ناحیه، بارش‌ها به شکل نامنظم اتفاق می‌افتد.

کلید سوال: ۱

پاسخ تشریحی:

در ناحیه استوا (مناطق حاره‌ای) به دلیل زاویه مستقیم تابش و گرمای همیشگی، یک **کانون کم فشار** ایجاد می‌شود. در این مناطق، **هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند** و با بالا رفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد. در مناطق استوایی، **هر روز عصر باران‌های تند و رعد و برق** مشاهده می‌شود.

۱۱۷ - مطابق با متن زیر، کدام عبارت، درست است؟

«در نواحی دارای ماسه‌های ریز و فاقد پوشش گیاهی، باد ذرات را از محل خود جابه‌جا می‌کند و به تدریج حفره‌هایی وسیع پدید می‌آورد. ماسه‌های جابه‌جاشده اگر به موانعی مثل گیاهان یا قطعات سنگ برخورد کنند یا سرعت باد در منطقه کاهش یابد، روی هم انباشته می‌شوند.»

- (۱) چاله‌های بادی از طریق فرسایش تراکمی و در ادامه تلماسه‌ها یا هودو توسط فرسایش کاوشی تشکیل می‌شود.
- (۲) تلماسه‌ها یا هودو و دشت‌های ریگی به ترتیب، توسط فرسایش تراکمی و کاوشی در دشت لوت تشکیل شده‌اند.
- (۳) چاله‌های بادی از طریق فرسایش کاوشی و در ادامه تلماسه‌ها یا دون، توسط فرسایش تراکمی تشکیل می‌شود.
- (۴) تلماسه‌ها یا دون و دشت‌های ریگی به ترتیب، توسط فرسایش کاوشی و تراکمی در دشت لوت تشکیل شده‌اند.

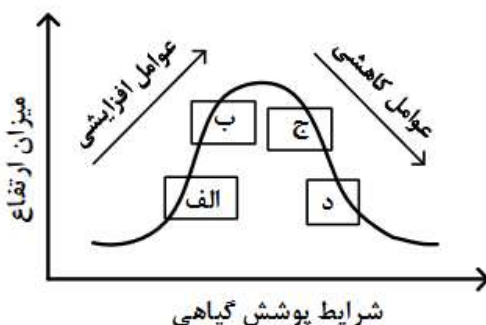
کلید سوال: ۳

پاسخ تشریحی:

در نواحی دارای ماسه‌های ریز، و به‌ویژه فاقد پوشش گیاهی، باد ذرات را از محل خود جابه‌جا می‌کند و به تدریج حفره‌ها یا چاله‌هایی وسیع پدید می‌آورد (چاله‌های بادی). ماسه‌هایی که به وسیله باد در سطح زمین حرکت می‌کنند، اگر به موانعی مثل گیاهان و بوته‌های خار یا

قطعات سنگ و نظایر آن برخورد کنند و متوقف شوند یا سرعت باد در منطقه کاهش یابد، روی هم انباشته می شوند و سرانجام تلماسه ها یا تپه های ماسه ای را تشکیل می دهند. چاله های بادی از اشکال فرسایش کاوشی و تلماسه ها از اشکال تراکمی در بیابان ها هستند.

۱۱۸- کدام عبارت مطابق با تصویر زیر و رابطه پراکندگی پوشش گیاهی با ارتفاع، مفاهیم درستی را مطرح کرده است؟

- (۱) در «ج» تعداد گونه و قد گیاهان، کمتر از «الف» است اما انتظار داریم میزان تولید ماده آلی آن بیشتر باشد.
- (۲) در «الف» تعداد گونه و قد گیاهان، کمتر از «ج» است و انتظار می رود میزان تولید ماده آلی آن نیز کمتر باشد.
- (۳) در «ب» فصل رویش گیاهان، بلندتر از «د» است و همچنین سرعت رشد گیاهان، کمتر خواهد بود.
- (۴) در «د» فصل رویش گیاهان، بلندتر از «ب» است و در نتیجه سرعت رشد گیاهان، کمتر خواهد شد.

کلید سوال: ۱

پاسخ تشریحی:

نوع ناهمواری ها و ارتفاع در پراکندگی پوشش گیاهی نواحی تأثیر می گذارد. هرچه ارتفاع افزایش می یابد، تعداد گونه ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی و درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش آنها کمتر و کوتاه تر می شود. همانطور که در نمودار مشخص است، در «ج»، چون ارتفاع بیشتر از «الف» است، در نتیجه تعداد گونه و قد گیاهان کمتر است. توجه شود چون در نمودار، پوشش گیاهی در نقطه «ج» بیشتر از «الف» است، در نتیجه میزان تولید ماده آلی آن بیشتر است.

۱۱۹- با توجه به موارد طرح شده، کدام گزینه به درستی تدوین و تنظیم شده است؟

- الف - دید ترکیبی معادل با مطالعه همه جانبه و جامع پدیده ها با تمام ویژگی ها، در یک مکان است.
 - ب - حرکت ماسه های روان در نواحی بیابانی، راه سازی و آمدوشد را برای انسان دشوار کرده است.
 - ج - بهره برداری وسیع از معادن نواحی بیابانی، می تواند فرسایش را در این نواحی گسترش دهد.
 - د - ماسه هایی که به وسیله باد حرکت می کنند در صورت کاهش سرعت باد، تلماسه ها را تشکیل می دهند.
- (۱) با در نظر گرفتن موارد «الف» و «د» می توان مورد «ب» را مدیریت کرد و از وقوع مورد «ج» جلوگیری نمود.
 - (۲) در صورتی که مورد «ج» با توجه به شرایط «ب» و «د» انجام شود می توان از وقوع مورد «الف» جلوگیری نمود.
 - (۳) وقوع موارد «ب»، «ج» و «د» به دلیل توجه نداشتن به توان ها و ظرفیت های محیط طبیعی یا جغرافیایی است.
 - (۴) عملکرد انسان در مورد «د» با دو روش درک توان ها برای رفع نیاز و نگاه سودجویانه است که منجر به مورد «ب» می شود.

کلید سوال: ۱

پاسخ تشریحی:

چگونگی شکل گیری محیط های جغرافیایی، که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می شود جغرافی دان با دید ترکیبی یا کل نگر، موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می کنند. با در نظر گرفتن دید ترکیبی «مورد الف» و با توجه به این مسئله که «ماسه هایی که به وسیله باد حرکت می کنند در صورت کاهش سرعت باد، تلماسه ها را

تشکیل می‌دهند» «مورد د»، می‌توان حرکت ماسه‌های روان در مناطق بیابانی را مدیریت کرد «مورد ب» و از فرسایش در نواحی بیابانی جلوگیری کرد «مورد ج».

۱۲۰- کدام عبارت در خصوص «جغرافیای اقتصادی کشورهای جهان» به‌درستی تدوین شده است؟

- (۱) کره جنوبی همانند سنگاپور و استرالیا در نظام سرمایه‌داری جهانی از کشورهای نیمه‌پیرامون محسوب می‌شوند و همچنین از صادرکنندگان مهم کالاهای صنعتی هستند.
- (۲) چین همانند ژاپن و کره جنوبی در نظام سرمایه‌داری جهانی از کشورهای نیمه‌پیرامون به‌شمار می‌روند و همچنین از تولیدکنندگان عمده قطارهای پرسرعت هستند.
- (۳) ایالات متحده آمریکا همانند روسیه، چین و هند بیشترین میزان خطوط ریلی را در جهان دارند و همچنین بخش عمده گندم جهان را تولید می‌کند.
- (۴) استرالیا همانند ایالات متحده آمریکا بخش عمده ذرت جهان را تولید می‌کند و از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان به‌شمار می‌رود.

کلید سوال: ۳

پاسخ تشریحی:

کشورهای ایالات متحده آمریکا، روسیه، چین و هند بیشترین میزان خطوط ریلی را در جهان دارند. از طرفی، از مهم‌ترین نواحی کشت غله تجاری در دنیا مزارع وسیع گندم در چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیاست. این کشورها بخش عمده گندم جهان را تولید می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

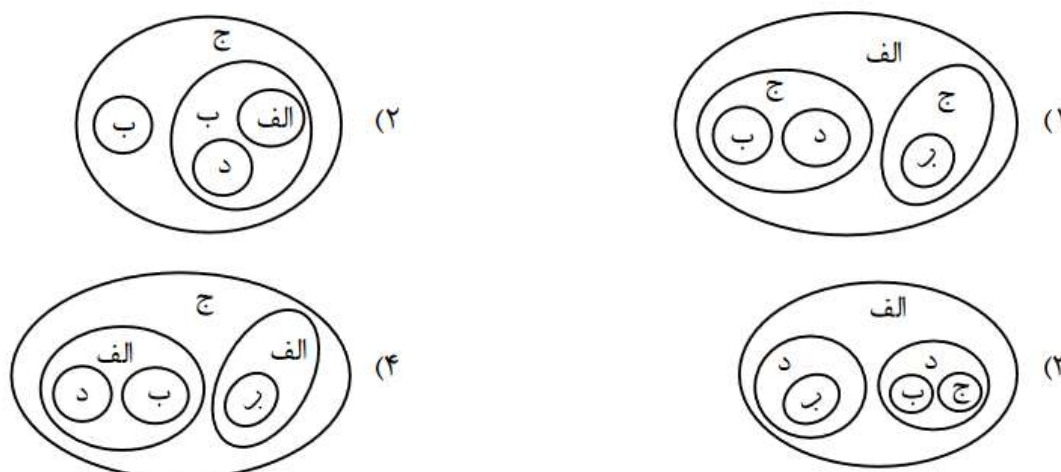
گزینه ۱: کشور استرالیا در دسته کشورهای مرکز قرار می‌گیرد.

گزینه ۲: کشور ژاپن در دسته کشورهای مرکز قرار می‌گیرد.

گزینه ۴: ذرت به طور وسیعی در اغلب نواحی دنیا کشت می‌شود. ایالات متحده آمریکا (به تنهایی) حدود ۴۰ درصد ذرت جهان را تولید می‌کند.

۱۲۱- با توجه به انواع نواحی سیاسی، کدام تصویر به‌درستی ترسیم شده است؟

الف: ناحیه سیاسی ملی ب: ناحیه سیاسی فروملی ج: ناحیه سیاسی فراملی د: ناحیه سیاسی ویژه

کلید سوال: ۴

پاسخ تشریحی:

با توجه به مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت که یک فضای جغرافیایی را اداره می‌کند، نواحی سیاسی به انواع مختلف شامل ۱- ناحیه سیاسی فروملی ۲- ناحیه سیاسی ملی ۳- ناحیه سیاسی فراملی ۴- ناحیه سیاسی ویژه تقسیم می‌شوند. ناحیه سیاسی فروملی، یک واحد جغرافیایی مانند روستا، شهر، بخش، شهرستان و استان است. از طرفی، ناحیه سیاسی ویژه ناحیه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری. این نواحی زیر مجموعه ناحیه سیاسی ملی هستند. ناحیه سیاسی فراملی عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند. پس از ناحیه سیاسی ملی زیرمجموعه ناحیه سیاسی فراملی است.

۱۲۲- وضعیت ساکنان نواحی روستایی، در کدام عبارت به درستی تدوین شده است؟

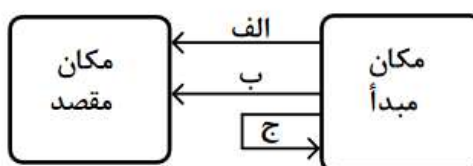
- (۱) با وجود فعالیت‌های اقتصادی متفاوت با شهرها، از نظر دسترسی به خدمات حمل‌ونقل و درمانی و تسهیلات، با محدودیت کمتری همراه هستند.
- (۲) به دلیل میزان جمعیت کمتر نسبت به شهرها، فضای سکونت و فعالیت و امکانات درمانی و آموزشی آنها، محدودتر و فشرده‌تر می‌باشد.
- (۳) میزان جمعیت کمتری نسبت به شهرها دارند و از نظر شیوه زندگی و مناسبات اجتماعی، تغییرات اجتماعی بر وابستگی اجتماعی غلبه دارد.
- (۴) علاوه بر اشتغال بیشتر در فعالیت‌های نوع اول، در مقایسه با شهرها چشم‌انداز طبیعی این نواحی بر چشم‌اندازهای صنعتی، غلبه دارد.

کلید سوال: ۴

پاسخ تشریحی:

بیشتر روستاییان به کشاورزی (فعالیت‌های نوع اول) اشتغال دارند. در روستاها چشم‌اندازهای طبیعی بیشتر و در شهرها، چشم‌اندازهای صنعتی غالب است.

۱۲۳- با توجه به تصویر زیر و مشخصات انواع کشتی‌ها در حمل‌ونقل آبی، کدام عبارت درست است؟

- (۱) موارد «الف» یا «ب» با کشتی‌های مسافربری و تفریحی کروز یا کشتی‌های کانتینری برای حمل مواد پتروشیمی، مطابقت دارد.
- (۲) موارد «ب» یا «الف» با کشتی‌های فلّه‌بر برای حمل مواد پتروشیمی یا کشتی‌های رو - رو برای حمل خودروهای صادراتی، مطابقت دارد.
- (۳) مورد «الف» برای کشتی‌های باربری است و مورد «ج» برای کشتی‌های اقیانوس‌پیمای تفریحی - گردشگری رو - رو، مناسب است.
- (۴) مورد «ب» برای کشتی‌های رو - رو ویژه حمل خودروهای صادراتی است و مورد «ج» برای کشتی‌های کروز یا کشتی‌های فلّه‌بر، مناسب است.

کلید سوال: ۲

پاسخ تشریحی:

از کشتی‌های فله‌بر برای جابه‌جایی کالاهایی مانند نفت و گاز و مواد معدنی، مواد پتروشیمی و غلات از مکان مبدا به مقصد استفاده می‌شود. در کشتی‌های رو-رو تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند. لازم به ذکر است که مورد «ج» اشاره به کشتی‌های کروز دارد که کشتی‌های تفریحی گردشگری هستند و مسافران را مدت محدودی روی آب گردش می‌دهند و دوباره به مبدا باز می‌گردانند.

۱۲۴- کدام عبارت با توجه به موارد زیر به‌درستی تنظیم شده است؟

الف - وقوع بارش به میزان ۲۰ میلی‌متر در مدت‌زمان ۲ ساعت با شدت زیاد

ب - وقوع بارش به میزان ۲۰ میلی‌متر در مدت‌زمان ۲۴ ساعت با شدت کم

ج - طی شدن مدت‌زمان کمتر برای تخلیه آبراهه‌ها در حوضه‌های آبخیز گرد

د - طی شدن مدت‌زمان بیشتر برای تخلیه آبراهه‌ها در حوضه‌های آبخیز کشیده

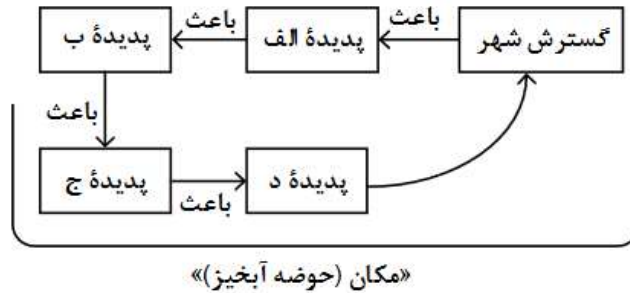
- ۱) اگر مورد «الف» با «ج» و مورد «ب» با «د» همراه باشد به‌ترتیب، احتمال وقوع سیل و زمین‌لغزش بیشتر می‌شود.
- ۲) اگر مورد «الف» با «د» و مورد «ب» با «ج» همراه باشد به‌ترتیب، احتمال وقوع سیل و زمین‌لغزش بیشتر می‌شود.
- ۳) با همراه شدن موارد «ب» با «د» و «الف» با «ج» به‌ترتیب، مناسب‌ترین و نامناسب‌ترین شرایط وقوع سیل فراهم می‌شود.
- ۴) با همراه شدن موارد «الف» با «ج» و «ب» با «د» به‌ترتیب، مناسب‌ترین و نامناسب‌ترین شرایط زمین‌لغزش فراهم می‌شود.

کلید سوال: ۱

پاسخ تشریحی:

در بین عناصر آب و هوایی، حجم بارش و مدت زمان آن نقش مهمی در وقوع سیل دارد. بیشتر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند. از طرفی، در حوضه‌های گرد، مدت زمان کمتری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند و موجب سرریز و وقوع سیل می‌شوند. همچنین، بارش‌هایی که شدت آنها کمتر اما مدت آنها بیشتر است، تأثیر بسیار بیشتری در وقوع زمین‌لغزش دارند. مدت زمان بیشتر برای تخلیه آبراهه‌ها سبب نفوذ بیشتر آب در دامنه و ایجاد زمین‌لغزش می‌شود.

۱۲۵ - با توجه به اینکه در هر مکان، پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می‌پذیرند، کدام گزینه مطابق با تصویر زیر، به مطلب درستی اشاره دارد؟

- (۱) الف: از بین بردن پوشش گیاهی - ب: تنگ‌تر شدن مجرای رودها - ج: افزایش نفوذپذیری خاکها - د: برهم خوردن تعادل جریان رودها
- (۲) الف: از بین بردن پوشش گیاهی - ب: کاهش نفوذپذیری خاکها - ج: تنگ‌تر شدن آبراهه‌ها - د: برهم خوردن تعادل جریان رودها
- (۳) الف: پل‌سازی و دیواره‌سازی - ب: تنگ‌تر شدن مجرای رودها - ج: وقوع سیل - د: وقوع خسارت در شهرها از طریق تحمیل سیلاب
- (۴) الف: پل‌سازی و دیواره‌سازی - ب: کاهش نفوذپذیری خاکها - ج: وقوع سیل - د: وقوع خسارت در شهرها از طریق تحمیل سیلاب

کلید سوال: ۳

پاسخ تشریحی:

شهرهای متعددی در کناره رودها گسترش یافته است که باعث برهم خوردن تعادل جریان رودها بر اثر دست‌کاری‌های انسانی (مثل دیواره‌بندی، مجراسازی، پل‌سازی، پوشاندن روی رودها و ورود فاضلاب‌های شهری) در نواحی شهری شده و رودها را وادار کرده است که در مناطق شهری از بستر تعیین شده تجاوز کنند و طغیان یا سیلاب را به شهرها تحمیل نمایند. احداث سازه‌های نامناسب در مسیر رودها، مانند ساختن پل‌هایی با دهانه‌های تنگ و پایه‌های زیاد موجب سیل می‌شوند؛ زیرا در اثنای وقوع سیل، تنه‌ها و شاخه‌های درختان کنده شده نمی‌توانند از دهانه‌های این پل‌ها عبور کنند و سرانجام باعث سرریز شدن آب و حتی تخریب پل‌ها می‌شوند.